

Motion till riksdagen 2024/25:1649

av Anna Vikström m.fl. (S)

Åtgärder mot sexköp

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda att skärpa straffen för sexköp och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att polisens uppdrag att arbeta med sugardejting och minderåriga klargörs och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppsökande arbete bör utökas och utvecklas både fysiskt och digitalt och implementeras på nationell nivå för målgruppen barn och vuxna utsatta för sexköpsbrott och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Såväl i Sverige som inom EU utgör prostitution och människohandel för sexuella ändamål en viktig inkomstkälla för organiserad brottslighet. Polismyndigheten har i en rapport från 2023 angett att omfattningen av människohandel för sexuella ändamål och prostitution i Sverige bör betraktas som mycket oroande både ur ett brottsbekämpande perspektiv och ett brottsofferperspektiv (SOU 2023:97 Ut ur utsatthet).

Enligt internationella studier har kvinnor i prostitution så gott som alltid varit utsatta för någon form av fysiskt eller sexuellt våld i samband med prostitutionen. Det är också mycket vanligt enligt svenska undersökningar bland unga att flickor som utnyttjats av sexköpare också tidigare i livet varit utsatta för sexuella övergrepp. De som utnyttjas i sexuell exploatering, prostitution och människohandel för sexuella ändamål är främst kvinnor och flickor och det är vanligare förekommande i särskilt utsatta eller sårbara grupper som exempelvis personer med intellektuella funktionsnedsättningar.

Den tidigare S-regeringen höjde straffskalan för sexköp rejält genom att ta bort böter så att straffet nu är fängelse i minst 14 dagar och högst ett år för vuxna. (För köp av sexuell tjänst av barn är minimistraften sex månader och maximistraften fyra år.) Med det sagt så blir det ändå rätt sällan fängelse ens för upprepade brottslighet för sexköpare

som köper sex av vuxna. Det kan bli villkorlig dom, skyddstillsyn, strafföreläggande med mera, kontakt med frivården och registrering i belastningsregistret. Med kunskapen beskriven ovan att kvinnor i prostitution ofta varit utsatta för fysiskt eller sexuellt våld i samband med prostitutionen så förefaller det som om straffet för sexköp är för lågt och behöver skärpas.

Arenan för prostitution och ingången till den ändras i takt med samhället. Prostitution kan se ut på olika sätt, men de med erfarenhet av prostitution ser att gränser kan förskjutas snabbt, från att ett foto skickas på mms till en våldtäkt. Just nu märks att många, särskilt barn och unga, börjar med prostitution på sidor för sugardejting (köp av sällskap). På flertalet håll i landet finns inte kompetens för detta bland polisen och/eller som särskilt uppdrag att arbeta med.

När polisen träffar på minderåriga brottsoffer finns inte alltid ett adekvat stöd att ge via kommunen. Dock finns specialiserade mottagningar i flera av de större städerna som bedriver ett strukturerat arbete mot prostitution, människohandel och sexuell exploatering av barn. Det pågår också ett utvecklingsarbete inom flera kommuner.

När det gäller arbetet mot sexköpsbrott mot vuxna framgår det av Brås rapport 2022:3 Köp av sexuella tjänster – En uppföljning av lagens tillämpning att polisens arbete varierar stort inom landet. Det finns ett visst samarbete mellan socialtjänst och polis gällande uppsökande arbete i landet, men ingen aktör har ett övergripande nationellt ansvar för att identifiera och förhindra att barn och vuxna blir utnyttjade för sexuell exploatering eller i prostitution. Uppsökande verksamhet bedrivs i mycket begränsad omfattning såväl fysiskt som digitalt.

Genom uppsökande myndighetssamverkan mellan polis och kommun nås personer som annars inte skulle nås. Uppmärksamhet kan riktas mot särskilt utsatta grupper såsom minderåriga. Stöden kan också lättare skraddarsys efter individen. De olika kompetenser som finns i myndigheterna kompletterar ofta varandra och tröskeln till att anmäla brott och söka skydd kan sänkas.

Anna Vikström (S)

Linnéa Wickman (S)

Åsa Karlsson (S)

Karin Sundin (S)

Hanna Westerén (S)